Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEJ ADVOKÁTKY
LAILA MEDINA
prednesené 30. marca 2023 [1]

Vec C-758/21 P

Ryanair DAC,
Airport Marketing Services Ltd
proti

Európskej komisii

„Odvolanie – Štátna pomoc – Pomoc, ktorú poskytlo Rakúsko letisku Klagenfurt, spoločnosti Ryanair a iným leteckým spoločnostiam využívajúcim toto letisko – Článok 85 ods. 3 Rokovacieho poriadku Všeobecného súdu – Článok 17 nariadenia (EÚ) 2015/1589 – Údaje relevantné pre výpočet pomoci, ktorá sa má vymáhať“

1. Ryanair DAC a Airport Marketing Services Ltd (ďalej len „AMS“, pričom Ryanair a AMS sa spoločne označujú ako „odvolateľky“) vo svojom odvolaní navrhujú zrušiť rozsudok Všeobecného súdu z 29. septembra 2021, Ryanair a i./Komisia (T-448/18, neuverejnený, EU:T:2021:626) (ďalej len „napadnutý rozsudok“). Týmto rozsudkom bola zamietnutá ich žaloba, ktorou sa domáhali čiastočného zrušenia rozhodnutia Komisie (EÚ) 2018/628 [2] v rozsahu, v akom sa týkalo týchto odvolateliek.

I. Okolnosti predchádzajúce sporu

2. Okolnosti predchádzajúce sporu sú opísané v bodoch 1 až 39 napadnutého rozsudku. Na účely prejednávaného odvolania ich možno zhrnúť takto.

3. Ryanair je letecká spoločnosť a AMS je jej dcérska spoločnosť, ktorá poskytuje riešenia v oblasti marketingovej stratégie, pričom podstata jej činnosti spočíva v predaji reklamného priestoru na webovom sídle spoločnosti Ryanair. Letisko Klagenfurt (Rakúsko; ďalej len „letisko“) sa nachádza na okraji mesta Klagenfurt, ktoré je hlavným mestom spolkovej krajiny Korutánsko. Vlastníkom a prevádzkovateľom letiska je Kärntner Flughafen Betriebsgesellschaft mbH (ďalej len „KFBG“). Konečnými vlastníkmi akcií spoločnosti KFBG vždy boli orgány verejnej moci alebo verejnoprávne subjekty. KFBG má stopercentnú dcérsku spoločnosť Destinations Management GmbH (ďalej len „DMG“), ktorá poskytuje letisku rôzne služby. DMG najmä poskytovala

[1] Jazyk prednesu: angličtina.

[2] Rozhodnutie z 11. novembra 2016 o štátnej pomoci SA.24221(2011/C) (ex 2011/NN), ktorú poskytlo Rakúsko letisku Klagenfurt, spoločnosti Ryanair a iným leteckým spoločnostiam využívajúcim toto letisko (Ú. v. EÚ L 107, 2018, s. 1; ďalej len „sporné rozhodnutie“).

poradenstvo s cieľom prilákať letecké spoločnosti na letisko a uzavrela viaceré dohody, podľa ktorých letecké spoločnosti dostali značné finančné sumy za poskytovanie marketingových služieb.

4. Dňa 22. januára 2002 boli uzavreté štyri dohody. Po prvé KFBG a Ryanair uzavreli dohodu o letiskových službách (ďalej len „DLS z roku 2002“). Táto dohoda nadobudla účinnosť 27. júna 2002 na obdobie piatich rokov a bolo v nej stanovené, že sa automaticky obnoví na ďalších päť rokov, ak Ryanair v plnom rozsahu dodrží svoje záväzky podľa tejto dohody. Podľa tejto dohody sa Ryanair zaviazala, že bude od 27. júna 2002 do 26. júna 2007 ponúkať letecké spojenie medzi letiskom a letiskom Londýn-Stansted aspoň na dennej báze za pevne stanovený poplatok za rotáciu. Okrem toho mala Ryanair vyberať pevne stanovenú sumu za odlietajúceho cestujúceho ako poplatok pre letisko za služby pre cestujúcich, ako aj pevne stanovenú sumu za odlietajúceho cestujúceho ako bezpečnostný poplatok a uhrádzať tieto poplatky letisku. V DLS z roku 2002 boli uvedené jednotlivé služby, ktoré malo letisko poskytovať spoločnosti Ryanair, a upravené niektoré ďalšie platby v prospech letiska.

5. Po druhé DMG a Leading Verge.com Limited (ďalej len „LV“), ktoré vytvorili spoločnosť FR Financing (Malta) Ltd (ďalej len „FR Financing“), dcérsku spoločnosť spoločnosti Ryanair, ktorá medzičasom zanikla, uzavreli dohodu o marketingových službách (ďalej len „DMS z roku 2002 medzi spoločnosťami DMG a LV“). Táto dohoda nadobudla účinnosť v ten istý deň a mala platiť do 26. júna 2007 s automatickým obnovením na ďalších päť rokov za predpokladu, že LV v plnom rozsahu dodrží svoje záväzky podľa dohody. Podľa tejto dohody DMG poverila spoločnosť LV, aby vytvorila plán propagácie, zabezpečila odkazy na domovskú stránku spoločnosti DMG a vykonávala iné propagačné činnosti za pevne stanovenú ročnú platbu.

6. Po tretie DMG a AMS uzavreli ďalšiu dohodu o marketingu (ďalej len „DMS z roku 2002 medzi spoločnosťami DMG a AMS“). Táto dohoda, ktorá nadobudla účinnosť v ten istý deň na obdobie piatich rokov, stanovovala možnosť predĺženia na ďalších päť rokov. Podľa tejto dohody DMG poverila spoločnosť AMS, aby najneskôr k 1. máju 2002 za ročné poplatky zriadila a prevádzkovala dva odkazy na webovom sídle www.ryanair.com na webové sídla podľa výberu spoločnosti DMG s cieľom vyzdvihnúť atrakcie spolkovej krajiny Korutánsko. Táto dohoda tiež stanovovala, že AMS môže poskytovať aj ďalšie služby.

7. Po štvrté bol uzavretý sprievodný list k DMS z roku 2002 medzi spoločnosťami DMG a LV (ďalej len „sprievodný list z roku 2002“), ktorý nadobudol účinnosť v ten istý deň. Bolo dohodnuté, že v súvislosti s DMS z roku 2002 medzi spoločnosťami DMG a LV bude splatná ďalšia platba za ďalšie a intenzívnejšie marketingové opatrenia v rámci trvania dohody medzi spoločnosťami DMG a LV, ktorú DMG uhradí spoločnosti LV.

8. DLS z roku 2002, DMS z roku 2002 medzi spoločnosťami DMG a LV v zmenenom znení a DMS z roku 2002 medzi spoločnosťami DMG a AMS (spolu len ako „dohody z roku 2002“) prestali platiť 29. októbra 2005, keď Ryanair ukončila poskytovanie služieb osobnej leteckej prepravy medzi letiskom a letiskom London Stansted.

9. KFBG a Ryanair uzavreli 23. augusta 2006 novú dohodu o letiskových službách (ďalej len „DLS z roku 2006“). Táto dohoda sa týkala leteckého spojenia na letisko London Stansted trikrát za týždeň, ktoré sa malo prevádzkovať od 19. decembra 2006 do 21. apríla 2007. Ryanair bola povinná platiť uhradiť úradné poplatky letiska Klagenfurt. Na základe systému stimulov sa spoločnosti Ryanair poskytol stimul vo výške 7,62 eura za odlietajúceho cestujúceho na novej pravidelnej linke.

10. DMG a AMS uzavreli 21. decembra 2006 novú dohodu o marketingových službách (ďalej len „DMS z roku 2006“), ktorá nadobudla účinnosť 28. februára 2007. DMS z roku 2006 bola spojená so záväzkom spoločnosti Ryanair prevádzkovať lety uvedené v dohode spomenutej v predchádzajúcom bode. AMS bola povinná každoročne poskytovať balík marketingových služieb, ktorého cieľom bolo najmä propagovať destináciu Klagenfurt/Korutánsko.

11. DLS z roku 2006 a DMS z roku 2006 (spolu len ako „dohody z roku 2006“) sa uplatňovali do 21. apríla 2007.

12. Komisia po tom, čo jeden konkurent spoločnosti Ryanair v európskom sektore osobnej leteckej prepravy predložil sťažnosť, v ktorej uviedol, že okrem iného spolková krajina Korutánsko, mesto Klagenfurt, Kärnten Werbung Marketing & Innovations management GmbH a letisko Klagenfurt prostredníctvom spoločnosti KFBG poskytli spoločnosti Ryanair neoprávnenú štátnu pomoc, 11. októbra 2007 postúpila túto sťažnosť Rakúskej republike a požiadala o ďalšie informácie. Komisia si listami z 15. novembra 2010 a 24. marca 2011 vyžiadala ďalšie informácie od Rakúska. Komisia si 8. apríla 2011 vyžiadala od spoločnosti Ryanair ďalšie informácie, ktoré boli potom postúpené Rakúsku, ktoré následne poskytlo svoje pripomienky.

13. Komisia 22. februára 2012 informovala Rakúsko o svojom rozhodnutí o začatí vyšetrovacieho konania stanoveného v článku 108 ods. 2 ZFEÚ okrem iného v súvislosti s dohodami z rokov 2002 a 2006 so spoločnosťou Ryanair. [3]

14. Právny zástupca spoločnosti Ryanair listami z 29. mája 2012 a 20. júla 2012 požiadal okrem iného o prístup k správnemu spisu, ktorý Komisia odmietla.

15. Komisia listom z 24. februára 2014 požiadala Rakúsko o ďalšie informácie týkajúce sa dohody o marketingu uzavretej medzi letiskom a spoločnosťou Ryanair 22. januára 2002, pričom Rakúsko odpovedalo na túto žiadosť 11. júna 2014.

16. Komisia 23. júla 2014 rozhodla o rozšírení vyšetrovacieho konania.

17. V spornom rozhodnutí Komisia najmä konštatovala, že Rakúska republika dohodami z rokov 2002 a 2006 poskytla spoločnosti Ryanair neoprávnenú pomoc, ktorá bola nezlučiteľná s vnútorným trhom. Sumy pomoci, ktorá sa mala vymáhať, určila na základe zápornej časti predbežných ročných prírastkových tokov v čase uzavretia sporných dohôd za každý rok, počas ktorého sa tieto dohody uplatňovali. Rozhodla, že odvolateľky sú spoločne a nerozdielne zodpovedné za vrátenie celej pomoci získanej na základe sporných dohôd v orientačnej výške istiny 1 827 267 eur a 141 326 eur, a nariadila vymáhanie tejto pomoci.

II. Konanie na Všeobecnom súde a napadnutý rozsudok

18. Ryanair, AMS a FR Financing na prvom stupni uviedli na podporu svojej žaloby šesť žalobných dôvodov a 24. augusta 2018 podali návrh na vykonanie dôkazov, v ktorom požiadali, aby Komisia predložila určité dokumenty. Dňa 25. septembra 2020 títo účastníci konania predložili dva dokumenty ako dodatočné dôkazy (teda po skončení písomnej časti konania). Týmito dvoma dokumentmi bola tabuľka s odhadmi príjmov zo služieb, ktoré nesúvisia s leteckou dopravou, na odlietajúceho cestujúceho za dohody o letiskových službách a dohody

[3] Uverejnené v *Úradnom vestníku Európskej únie* 3. augusta 2012 (Ú. v. EÚ C 233, 2012, s. 28).

o marketingových službách, ktorú vypracovalo letisko (príloha E.1), a úplná verzia údajov o nákladoch v správe spoločnosti Oxera, ktorá bola ekonomickým poradcom spoločnosti Ryanair, z 3. novembra 2014 (príloha E.2).

19. Všeobecný súd v napadnutom rozsudku konštatoval, že tieto dôkazy sú neprípustné, keďže žalobkyne na prvom stupni neodôvodnili oneskorené predloženie týchto dodatočných dôkazov podľa článku 85 ods. 3 Rokovacieho poriadku Všeobecného súdu (ďalej len „rokovací poriadok“). Všeobecný súd tiež zamietol všetky uvedené žalobné dôvody ako nedôvodné, a preto žalobu v celom rozsahu zamietol.

III. Posúdenie

20. Odvolateľky uvádzajú štyri odvolacie dôvody.

A. O prvom odvolacom dôvode týkajúcom sa prípustnosti dodatočných dôkazov predložených odvolateľkami v konaní na Všeobecnom súde

21. Odvolateľky v podstate tvrdia, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keďže odmietol kľúčové dôkazy, ktoré odvolateľky predložili pred skončením ústnej časti konania, ako neprípustné, a preto ich odmietol vziať do úvahy pri súdnom preskúmaní, ktoré mal vykonať. Konkrétne tvrdia, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho posúdenia, keďže i) nezohľadnil alebo riadne nevzal do úvahy zákonné zásady, na ktorých sú založené pravidlá obsiahnuté v článku 85 ods. 1 až 3 rokovacieho poriadku, a ii) nezohľadnil judikatúru, v ktorej boli tieto ustanovenia uplatnené.

22. Článok 85 rokovacieho poriadku upravuje rôzne fázy, v ktorých možno predložiť dôkazy a návrhy dôkazov. Článok 85 ods. 1 stanovuje: „Dôkazy a návrhy dôkazov sa predkladajú v rámci prvej výmeny vyjadrení“ (*všeobecné pravidlo*). Článok 85 ods. 2 stanovuje: „Hlavní účastníci konania môžu tak v replike, ako aj v duplike predložiť dôkazy alebo označiť dôkazy, ktoré navrhujú vykonať na podporu svojich tvrdení, za predpokladu, že omeškanie s ich predložením je odôvodnené“ (*odchýlka*). Článok 85 ods. 3 stanovuje: „Hlavní účastníci konania môžu výnimočne predložiť dôkazy alebo označiť dôkazy, ktoré navrhujú vykonať, aj pred skončením ústnej časti konania alebo pred rozhodnutím Všeobecného súdu, že vec prejedná bez ústnej časti konania, za predpokladu, že omeškanie s ich predložením je odôvodnené“ (*výnimka*).

23. Súdny dvor už rozhodol, že tieto pravidlá zohľadňujú zásady kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní, ako aj právo na spravodlivý proces v záujme riadneho výkonu spravodlivosti.[4] Súdny dvor tiež rozhodol, že „súdy [Únie]… majú právomoc preskúmať dôvodnosť omeškania s predložením týchto dôkazov alebo návrhov na vykonanie dôkazov, ako aj prípadne obsah týchto návrhov, a ak toto omeškanie s predložením nie je dostatočne právne odôvodnené alebo dôvodné, má právomoc ich odmietnuť“[5].

[4] Rozsudok zo 14. apríla 2005, Gaki-Kakouri/Súdny dvor (C-243/04 P, neuverejnený, EU:C:2005:238, bod 30), ktorý sa týkal zodpovedajúcich ustanovení predchádzajúceho Rokovacieho poriadku Všeobecného súdu.

[5] Rozsudok zo 16. septembra 2020, BP/FRA (C-669/19 P, neuverejnený, EU:C:2020:713, bod 41). Súdny dvor v ňom citoval rozsudok zo 14. apríla 2005, Gaki-Kakouri/Súdny dvor (C-243/04 P, neuverejnený, EU:C:2005:238, body 32 a 33).

24. Táto pasáž sa týkala článku 85 ods. 2 rokovacieho poriadku a judikatúra, ktorú v nej Súdny dvor citoval, sa vzťahovala na zodpovedajúce ustanovenie predchádzajúceho rokovacieho poriadku.[6]

25. Z rozsudku zo 14. apríla 2005, Gaki-Kakouri/Súdny dvor[7], ako aj z rozsudku zo 16. septembra 2020, BP/FRA,[8] vyplýva, že vyššie uvedené úvahy platia aj pre článok 85 ods. 3 tohto rokovacieho poriadku, zatiaľ čo – vzhľadom na to, že článok 85 ods. 2 predstavuje odchýlku a článok 85 ods. 3 výnimku – posledné uvedené ustanovenie je prísnejšie a uplatniteľné len za výnimočných okolností (pozri bod 31 nižšie).

26. V prvom rade odvolateľky predovšetkým tvrdia, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia tým, že odmietol uvedené dva dôkazy ako neprípustné, hoci Všeobecný súd musí vždy pripustiť také dôkazy na účely svojho súdneho preskúmania, „pokiaľ neexistujú naliehavé dôvody na to, aby urobil opak“.

27. Toto tvrdenie treba zamietnuť ako nedôvodné. Predstavuje totiž obrátenie logiky, ktorou sa riadia pravidlá týkajúce sa dokazovania na Všeobecnom súde.

28. Z judikatúry Gaki-Kakouri vyplýva, že pripustenie oneskorene predložených dôkazov predstavuje výnimku. Okrem toho zo samotného znenia článku 85 ods. 3 rokovacieho poriadku vyplýva, že prináleží účastníkom konania, ktorí chcú predložiť také dôkazy, aby dostatočne odôvodnili omeškanie s ich predložením.

29. V rozpore s tým, čo tvrdia odvolateľky, teda Všeobecný súd nie je vždy povinný pripustiť oneskorene predložené dôkazy, pokiaľ nepreukáže, že odmietnutie takých dôkazov je nevyhnutné z „naliehavých dôvodov“ (teda z dôvodu zásady kontradiktórnosti alebo spravodlivého konania na Všeobecnom súde).

30. Toto omeškanie musia naopak odôvodniť samotní účastníci konania.

31. Ako Všeobecný súd správne konštatoval vo veci TestBioTech a i./Komisia[9], „predloženie dôkazov pred skončením ústnej časti konania podlieha jednak podmienke, že [i)] omeškanie s predložením dôkazov je odôvodnené, a jednak podmienke, že [ii)] oneskorené predloženie dôkazov je odôvodnené výnimočnými okolnosťami. Pokiaľ ide o druhú podmienku prípustnosti [ii)]…, treba poznamenať, že výnimočná povaha takého predloženia dôkazov v každom prípade znamená, že žalobca nemohol predložiť predmetné dokumenty Všeobecnému súdu pred pojednávaním alebo že nebolo možné dôvodne vyžadovať, aby ich žalobca predložil skôr. *Prináleží účastníkovi konania, ktorý chce predložiť dokumenty Všeobecnému súdu, aby preukázal, že táto podmienka je v čase predloženia týchto nových dôkazov splnená*“ (kurzívou zvýraznila generálna advokátka).

32. Domnievam sa, že vyššie uvedený prístup Všeobecného súdu (keď Všeobecný súd v určitých situáciách vyžaduje dôkazy na podporu odôvodnenia oneskoreného predloženia dôkazov) má oporu v rozsudku Súdneho dvora vo veci BP/FRA[10], v ktorom Súdny dvor spomenul povinnosť predložiť také dôkazy na podporu uvedeného odôvodnenia.

6 Teda článok 48 ods. 1 bývalého Rokovacieho poriadku Všeobecného súdu.

7 C-243/04 P, neuverejnený, EU:C:2005:238, body 32 a 33.

8 C-669/19 P, neuverejnený, EU:C:2020:713, bod 47.

9 Rozsudok z 15. decembra 2016 (T-177/13, neuverejnený, EU:T:2016:736, bod 251).

10 Rozsudok zo 16. septembra 2020 (C-669/19 P, neuverejnený, EU:C:2020:713, bod 44).

33. Súdny dvor v bode 47 toho istého rozsudku tiež poukázal na to, že článok 85 ods. 3 rokovacieho poriadku sa má vykladať pomerne striktne („účastníci konania môžu len *výnimočne* predložiť dôkazy alebo označiť dôkazy, ktoré navrhujú vykonať. Z tohto ustanovenia jasne vyplýva, že každé omeškanie s ich predložením *musí byť odôvodnené*“) (kurzívou zvýraznila generálna advokátka).

34. V konaní na prvom stupni odvolateľky v súvislosti s tabuľkou príjmov zo služieb, ktoré nesúvisia s leteckou dopravou, získanou od letiska v podstate tvrdili, že Komisia vo svojej duplike odkázala na túto tabuľku. Pokiaľ ide o ich návrh na nariadenie opatrenia na zabezpečenie priebehu konania, vysvetľujú, že získanie informácií od letiska bolo zložité a trvalo veľmi dlho, lebo tieto informácie boli zastarané, na letisku sa zmenil personál a kríza COVID-19 ovplyvnila tak personál letiska, ako aj odvolateľky a ich právnych zástupcov. Odvolateľky uviedli, že tieto informácie získali až „v posledných dňoch“.

35. Podľa môjho názoru je zrejmé – ako možno vyvodiť z už citovanej judikatúry –, že odvolateľky by mali byť schopné predložiť nejaké dôkazy, ktoré preukážu, že sa pokúsili získať túto tabuľku od letiska včas a že v tejto súvislosti sústavne zasielali letisku upomienky, a to najmä po tom, keď im boli doručené pripomienky Komisie k novým dôkazom (zo 14. októbra 2020), v ktorých Komisia okrem iného tvrdila, že toto omeškanie nie je odôvodnené, lebo vysvetlenia sa nedajú overiť. Vzhľadom na to, že od predloženia dupliky Komisie (25. februára 2019) do pojednávania (29. septembra 2020), uplynula taká dlhá doba, odvolateľky mali predložiť nejaké dôkazy takého typu, aký som uviedla vyššie, s cieľom preukázať, že boli schopné podložiť svoje odôvodnenie podľa článku 85 ods. 3 rokovacieho poriadku.

36. Treba poukázať na to, že odvolateľky nepredložili také dôkazy ani vo fáze odvolania.

37. Výnimky sa majú vykladať striktne, a preto Všeobecný súd vo veciach, ako je prejednávaná vec, keď má pochybnosti o odôvodnení oneskoreného predloženia dôkazov uvedenom účastníkom konania, musí byť schopný vykonať aspoň základné overenie a v dôsledku toho môže vyžadovať, aby tento účastník konania podporil svoje tvrdenie dôkazmi.

38. Súdny dvor totiž už v podobnej situácii, keď účastník konania tvrdil, že omeškanie s predložením dôkazov na prvom stupni bolo spôsobené jeho zlým zdravotným stavom, rozhodol, že Všeobecný súd správne odmietol toto tvrdenie, keďže tento účastník konania nebol schopný predložiť nijaké lekárske potvrdenie v tomto zmysle.[11]

39. Odvolateľky sa ďalej na pojednávaní opierali o rozsudok Všeobecného súdu z 15. júna 2022, Qualcomm/Komisia (Qualcomm – Platby za exkluzivitu) (T-235/18, EU:T:2022:358), v ktorom tento súd uznal dôkazy, ktoré Qualcomm oneskorene predložila, za prípustné.

40. Stačí poukázať na to, že prejednávaná vec z vecného hľadiska nie je objektívne porovnateľná s uvedenou vecou aspoň zo štyroch hľadísk, keďže i) odôvodnenie oneskoreného predloženia dôkazov je odlišné, ii) povaha sporných dokumentov je odlišná, iii) konania sú odlišné a iv) postavenie žalobcu je odlišné. Pokiaľ ide o bod i), Qualcomm sa opierala nielen o článok 85 ods. 3 rokovacieho poriadku, ale tiež tvrdila, že v uvedenej veci sa má článok 85 ods. 3 vykladať „s prihliadnutím na článok 92 ods. 7 rokovacieho poriadku“ (právo na vykonanie dôkazu opaku a právo navrhnúť doplnenie vykonaného dokazovania tým nie sú dotknuté). Hoci prístup, ktorý Všeobecný súd použil vo veci Qualcomm, považujem za presvedčivý, stačí uviesť, že odvolateľky

[11] Rozsudok z 11. septembra 2019, HX/Rada (C-540/18 P, neuverejnený, EU:C:2019:707, body 65 až 68).

v prejednávanej veci (na prvom stupni ani vo fáze odvolania) neuviedli také tvrdenie ani výslovne či implicitne neuviedli takú argumentáciu, a to aj napriek tomu, že samotná Komisia sa výslovne zaoberala článkom 92 ods. 7 a tvrdila, že toto ustanovenie sa neuplatní. Čo sa týka bodu ii), z uvedeného rozsudku vyplýva, že Qualcomm mala objektívne dôvody, pre ktoré nemohla získať sporné dokumenty, a Všeobecný súd v uvedenom rozsudku (body 134 až 153) podrobne vysvetlil, že predloženie doplňujúcich dôkazov ako celku po skončení písomnej časti konania bolo „odôvodnené výnimočnými okolnosťami“, a preto bolo prípustné. Pokiaľ ide o bod iii), vec Qualcomm súvisí s právom hospodárskej súťaže, zatiaľ čo prejednávaná vec sa týka štátnej pomoci (pozri bod 94 nižšie). Čo sa týka bodu iv), príjemca vo veci týkajúcej sa štátnej pomoci nie je žalovaným v konaní na Všeobecnom súde.

41. Napokon sa odvolateľky tiež opierajú najmä o rozsudky vo veciach Crocs/EUIPO – Gifi Diffusion (Obuv)[12] a Schmid/EUIPO – Landeskammer für Land- und Forstwirtschaft in Steiermark (Steirisches Kürbiskernöl)[13]. Tvrdia, že Všeobecný súd nesprávne uplatnil túto judikatúru, pričom uvádzajú, že z nej vyplýva, že oneskorené predloženie dôkazov môže byť odôvodnené, ak účastník konania nemohol získať tieto dôkazy skôr, a že pri posudzovaní, či je oneskorené predloženie dôkazov odôvodnené, je potrebné overiť, či predmetné dôkazy už boli súčasťou správneho spisu, na ktorom bolo založené sporné rozhodnutie. Ak je to tak, nebolo by odôvodnené odmietnuť tieto dôkazy, keďže žalovaný pred prijatím svojho rozhodnutia už vzal tieto dôkazy do úvahy.

42. Treba poznamenať, že táto judikatúra nemá taký dosah, aký jej pripisujú odvolateľky. Súdny dvor totiž nerozhodol presne tak, ako bolo uvedené, v situácii, o akú ide v prejednávanej veci. Je dôležité poukázať na to, že táto judikatúra bola vydaná v sporoch týkajúcich sa ochranných známok Únie a možno ju vysvetliť určitými špecifikami sporov v tejto konkrétnej oblasti práva Únie.

43. Uvedený záver vyplýva z uznesenia Súdneho dvora z 13. septembra 2011, Wilfer/ÚHVT[14].

44. Súdny dvor v uvedenej veci v podstate konštatoval, že Všeobecný súd správne poznamenal, že v súlade s článkom 63 nariadenia Rady (ES) č. 40/94[15] nemôže opätovne preskúmať skutkové okolnosti vzhľadom na dôkazy, ktoré boli po prvý raz uvedené v konaní na tomto súde. Účelom konaní na Všeobecnom súde je preskúmať zákonnosť rozhodnutí odvolacích senátov EUIPO v zmysle tohto ustanovenia a táto zákonnosť sa musí posudzovať vzhľadom na informácie, ktoré mali odvolacie senáty k dispozícii v čase prijímania týchto rozhodnutí (body 40 a 41 uznesenia Wilfer/ÚHVT).

45. Súdny dvor ďalej poukázal na to, že je nesporné, že znalecký posudok a vyobrazenia ochranných známok Únie a národných ochranných známok, ktoré žalobca označil ako dôkazy, boli predložené po prvý raz v konaní na Všeobecnom súde a neboli predložené odvolaciemu senátu EUIPO. Všeobecný súd ich preto správne odmietol ako neprípustné. Týmto odmietnutím preto nebolo porušené právo žalobcu byť vypočutý (bod 42 uznesenia Wilfer/ÚHVT).

[12] Rozsudok zo 14. marca 2018 (T-651/16, neuverejnený, EU:T:2018:137).

[13] Rozsudok zo 7. júna 2018 (T-72/17, EU:T:2018:335).

[14] C-546/10 P, neuverejnené, EU:C:2011:574, body 40 až 43 (ďalej len „uznesenie Wilfer/ÚHVT“).

[15] Nariadenie Rady z 20. decembra 1993 o ochrannej známke spoločenstva (Ú. v. ES L 11, 1994, s. 1; Mim. vyd. 17/001, s. 146).

46. Napokon Súdny dvor poznamenal, že z návrhu na začatie konania na Všeobecnom súde ani z napadnutého rozsudku nevyplýva, že odvolateľ na účely preukázania prípustnosti týchto dôkazov v konaní na tomto súde tvrdil, že odvolací senát porušil zásadu, podľa ktorej má preskúmať skutkový stav z úradnej moci (bod 43 uznesenia Wilfer/ÚHVT).

47. V dôsledku toho sa judikatúra, na ktorú poukazujú odvolateľky, spomenutá v bode 41 vyššie v prejednávanej veci neuplatní a ich tvrdenia treba zamietnuť ako nedôvodné.

48. Zo všetkých vyššie uvedených úvah vyplýva, že prvý odvolací dôvod treba zamietnuť ako nedôvodný.

B. O druhom odvolacom dôvode založenom na nesprávnom výklade článku 17 nariadenia 2015/1589 a nesprávnom uplatnení článku 296 ZFEÚ

1. O prvej časti druhého odvolacieho dôvodu

49. Odvolateľky tvrdia, že podľa článku 17 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2015/1589[16] sa opatrenie Komisie, teda žiadosť o informácie, musí týkať konkrétneho predmetu vyšetrovania. Všeobecný súd nesprávne uplatnil ustálenú judikatúru, podľa ktorej je podmienkou prerušenia premlčacej doby podľa tohto ustanovenia, aby sa žiadosť o informácie týkala konkrétneho opatrenia. Odvolateľky tvrdia, že Všeobecný súd tiež porušil zásady legitímnych očakávaní a právnej istoty.

50. V spornom rozhodnutí sú v súvislosti s pomocou poskytnutou spoločnosti Ryanair uvedené štyri dohody z roku 2002. Okrem toho z napadnutého rozsudku vyplýva, že medzi účastníkmi konania nebolo sporné, že vo vzťahu ku všetkým dohodám z roku 2002 premlčacia doba stanovená v článku 17 nariadenia 2015/1589 začala plynúť 9. augusta 2002. V tejto súvislosti odvolateľky počas správneho konania a následne v konaní na Všeobecnom súde tvrdili, že v čase, keď si Komisia vyžiadala od rakúskych orgánov a spoločnosti Ryanair informácie o dohodách z roku 2002 (pričom tieto žiadosti boli predložené až v roku 2015, zatiaľ čo premlčacia doba uplynula 8. augusta 2012), táto desaťročná lehota už uplynula (bod 66 napadnutého rozsudku). Podľa odvolateliek sa Komisia dozvedela o existencii dohôd z roku 2002 najskôr až 31. augusta 2012 z dokumentu, ktorý jej zaslala Ryanair, o čom svedčí jej rozhodnutie o rozšírení formálneho vyšetrovacieho konania. Odvolateľky tvrdia, že Komisia v období od 9. augusta 2002 do 8. augusta 2012 neurobila nijaký úkon, ktorý by prerušil premlčaciu dobu. Tvrdia, že pred 31. augustom 2012 Komisia nemohla urobiť nijaký úkon, ktorý by prerušil premlčaciu dobu vo vzťahu k dohodám z roku 2002. Dôvodom je to, že podmienkou takého prerušujúceho účinku bolo, aby „úkon“ v zmysle tohto článku pomerne presne odkazoval na sporú pomoc. Všeobecný súd tým, že konštatoval, že „univerzálna“ formulácia spôsobuje taký prerušujúci účinok, nesprávne vyložil článok 17 nariadenia 2015/1589.

51. Komisia vo svojom rozhodnutí o začatí konania z 22. februára 2012 uviedla, že na základe informácií, ktoré mala k dispozícii, sa rozhodla vo vzťahu k dotknutým spoločnostiam preskúmať „dohody z roku 2002 so spoločnosťou Ryanair“ a „dohody z roku 2006 so spoločnosťou Ryanair“. Pokiaľ ide o dohody z roku 2002, je zrejmé, že existovala dohoda o spolupráci medzi spoločnosťami KFBG a Ryanair z 22. januára 2002 a dohoda o marketingu medzi spoločnosťami DMG a LV, a to tiež z 22. januára 2002. Čo sa týka rozhodnutia Komisie z 23. júla 2014, ktorým Komisia rozšírila formálne vyšetrovacie konanie, z tohto rozhodnutia vyplýva, že uvedené

[16] Nariadenie Rady z 13. júla 2015 stanovujúce podrobné pravidlá na uplatňovanie článku 108 [ZFEÚ] (Ú. v. EÚ L 248, 2015, s. 9).

rozšírenie sa vzťahovalo aj na dohodu o marketingu uzavretú medzi spoločnosťami DMG a AMS z 22. januára 2002 a „dodatok k dohode o marketingu medzi spoločnosťami DMG a LV“, a to tiež z toho istého dňa.

52. Všeobecný súd následne v napadnutom rozsudku (body 73 až 77) preskúmal jednotlivé skutočnosti a žiadosti o informácie, ktoré boli zaslané rakúskym orgánom a spoločnosti Ryanair pred začatím formálneho vyšetrovacieho konania, a z toho vyvodil, že všetky žiadosti, ktoré preskúmala, sa vzťahovali aj na DMS z roku 2002 medzi spoločnosťami DMG a AMS a dodatok z roku 2002 medzi spoločnosťami DMG a LV, a preto to boli opatrenia, ktoré mohli prerušiť premlčaciu dobu stanovenú v nariadení 2015/1589.

53. Všeobecný súd ďalej v bodoch 77 až 79 tohto rozsudku konštatoval, že rôzne časti sporného rozhodnutia preukazujú, že DLS z roku 2002 a „dohody o marketingu uzavreté v roku 2002“ boli neoddeliteľne prepojené, takže premlčacia doba skutočne bola prerušená žiadosťou o informácie, ktorú preskúmal Všeobecný súd.

54. Všeobecný súd napokon v bodoch 80 až 84 tohto rozsudku v podstate rozhodol, že vzhľadom na to, že rakúske orgány a Ryanair boli ako adresáti oboznámené s obsahom listov, ktorými boli od nich vyžiadané dodatočné informácie, na to, aby si Komisia splnila povinnosť odôvodnenia, stačilo, aby uviedla dátumy, v ktorých prijala opatrenia, ktoré mohli prerušiť premlčaciu dobu.

55. Poukazujem na to, že Súdny dvor už rozhodol, že premlčacia doba stanovená v článku 17 môže byť prerušená opatrením, ktoré nebolo oznámené príjemcovi pomoci. [17]

56. Tiež rozhodol, že uplynutie tejto doby iba časovo obmedzuje právomoci Komisie vymáhať štátnu pomoc, a preto jej uplynutie nemôže mať za následok spätnú legalizáciu neoprávnenej štátnej pomoci len preto, že sa z nej stáva existujúca pomoc. [18]

57. Zdá sa však, že Súdny dvor ešte výslovne neobjasnil, aké presné majú byť informácie, ktoré musí obsahovať opatrenie prijaté Komisiou v zmysle článku 17 (ako je žiadosť o informácie), aby došlo k prerušeniu tejto doby.

58. V tejto súvislosti Všeobecný súd zatiaľ len konštatoval, že „jednoduchosť [žiadosti o informácie] nemá za následok stratu jej právneho účinku ako opatrenia, ktoré môže prerušiť premlčaciu dobu stanovenú v [súčasnom článku 17 nariadenia 2015/1589]“ [19].

59. To vyvoláva otázku, či – ako tvrdia odvolateľky – Všeobecný súd podal príliš široký výklad pojmu „opatrenie“, ktoré môže predstavovať úkon, ktorý prerušuje premlčaciu dobu stanovenú v článku 17 nariadenia 2015/1589.

60. Po prvé v znení článku 17 ods. 2 nariadenia 2015/1589 sa uvádza, že „akýkoľvek úkon… v súvislosti s neoprávnenou pomocou preruší premlčaciu dobu“.

61. V znení tohto ustanovenia sa jasne uvádza, že tento úkon musí byť urobený „v súvislosti s neoprávnenou pomocou“.

[17] Pokiaľ ide o článok 15 nariadenia Rady (ES) č. 659/1999 z 22. marca 1999 ustanovujúceho podrobné pravidlá na uplatňovanie článku 93 Zmluvy o ES (teraz článok 17 nariadenia 2015/1589), pozri rozsudok zo 6. októbra 2005, Scott/Komisia (C-276/03 P, EU:C:2005:590, bod 36).

[18] Pozri analogicky rozsudok z 23. januára 2019, Fallimento Traghetti del Mediterraneo (C-387/17, EU:C:2019:51, body 61 a 62).

[19] Rozsudok z 10. apríla 2003, Département du Loiret/Komisia (T-369/00, EU:T:2003:114, bod 82).

62. To znamená, že normotvorca Únie nemal v úmysle priznať Komisii v tomto smere neobmedzenú voľnú úvahu.

63. Po druhé účelom premlčacej doby je zaručiť právnu istotu (pozri odôvodnenie 26 nariadenia 2015/1589), a to najmä v prípadoch, keď poskytnutie neoprávnenej pomoci dlho nebolo zistené. K tomu môže dôjsť napríklad v prípadoch, keď si členský štát neuvedomil, že určité opatrenie možno považovať za štátnu pomoc.[20] Okrem toho v právnickej literatúre sa ako ďalší účel premlčacej doby uvádza ochrana hospodárskej súťaže.[21]

64. Na jednej strane predmetné opatrenie musí byť dostatočne konkrétne, aby sa Komisii nepriznala neobmedzená miera voľnej úvahy, s cieľom predísť situácii, v ktorej je možné pravidelne zasielať štandardizované žiadosti o informácie členským štátom a príjemcom, a tak ľahko obísť desaťročnú premlčaciu dobu. Taký výklad by – ako odvolateľky správne uvádzajú – porušoval ochranu legitímnych očakávaní a právnu istotu príjemcu pomoci (a členského štátu).[22] Podľa môjho názoru treba tiež vziať do úvahy, že už desať rokov, počas ktorých možno očakávať uplatnenie prípadných nárokov na vrátenie pomoci, je pre každú spoločnosť (alebo členský štát) dosť dlhá doba. Táto neistota tiež predstavuje pre každú spoločnosť ekonomickú záťaž.

65. Na druhej strane Komisia potrebuje dostatočne dlhú dobu na to, aby mohla uskutočniť svoje vyšetrovanie. Nemožno vyžadovať, aby bolo opatrenie, ktoré sa má preskúmať podľa právnych predpisov týkajúcich sa štátnej pomoci, úplne konkrétne. Pre Komisiu by to predstavovalo príliš veľkú prekážku. Každé vyšetrovanie sa na začiatku vyznačuje informačnou medzerou medzi členským štátom alebo príjemcom a Komisiou.

66. Po tretie, pokiaľ ide o obsah a mieru presnosti žiadosti o informácie, ktorá môže spôsobiť prerušenie premlčacej doby, z nariadenia 2015/1589 jasne vyplýva, že ak má Komisia informácie o údajnej neoprávnenej pomoci alebo zneužití pomoci, je oprávnená vyžiadať si informácie, a to najmä od dotknutého členského štátu. Tento členský štát je povinný poskytnúť *všetky potrebné informácie s cieľom umožniť Komisii prijať rozhodnutie podľa postupu predbežného preskúmania alebo formálneho vyšetrovacieho konania*.[23]

67. Skutočnosť, že žiadosť o informácie je nástroj, ktorý umožňuje Komisii získať *nevyhnutné* informácie, totiž vyplýva z odôvodnení 9, 10, 24 a 36, ako aj z článku 2 ods. 2, článku 5 ods. 1, článku 7 ods. 1, článku 12 ods. 2, článku 21 ods. 1 a článku 25 ods. 1 nariadenia 2015/1589.

68. Vzhľadom na to, že súdy Únie už rozhodli o viacerých kľúčových prvkoch žiadostí o informácie podľa nariadenia (ES) č. 1/2003[24], a najmä o prvku „nevyhnutnosti“, táto judikatúra sa *mutatis mutandis* uplatní na výklad žiadostí o informácie podľa nariadenia 2015/1589. Článok 18 nariadenia č. 1/2003, nazvaný „Žiadosť o informácie“, totiž upravuje presne rovnaký vyšetrovací nástroj, ktorý má k dispozícii Komisia, ako je vyšetrovací nástroj, ktorý Komisia používa pri vyšetrovaní v oblasti štátnej pomoci.

[20] Pozri napríklad SÄCKER, F. J., MONTAG, F. (eds.): *European State Aid Law*. Beck, 2016, s. 1613.

[21] Tamže. Pozri tiež LÜBBIG, T., MARTIN-EHLERS, A.: *Beihilfenrecht der EU: das Recht der Wettbewerbsaufsicht über staatliche Beihilfen in der Europäischen Union*. Beck, 2009, s. 228.

[22] Pozri rozsudok zo 6. októbra 2005, Scott/Komisia (C-276/03 P, EU:C:2005:590, bod 30).

[23] Pozri článok 2 ods. 2, ako aj článok 5 ods. 1 a 2, ktoré sa na základe článku 12 ods. 2 uplatnia na informácie vyžiadané podľa tohto ustanovenia.

[24] Nariadenie Rady zo 16. decembra 2002 o vykonávaní pravidiel hospodárskej súťaže stanovených v článkoch 81 a 82 Zmluvy (Ú. v. ES L 1, 2003, s. 1; Mim. vyd. 08/002, s. 205).

69. Vzhľadom na požiadavku týkajúcu sa „nevyhnutnosti“ uvedenú v článku 18 ods. 1 nariadenia č. 1/2003 súdy Únie objasnili, že Komisia môže požadovať len oznámenie informácií, ktoré jej umožnia overiť jej domnienky týkajúce sa porušení, ktoré odôvodňujú vedenie vyšetrovania a sú uvedené v žiadosti o informácie. [25]

70. Musí existovať súvislosť medzi informáciami požadovanými Komisiou a prešetrovaným porušením. Komisia musí dôvodne predpokladať, že tieto informácie jej pomôžu určiť existenciu údajného porušenia. [26]

71. „Nevyhnutnosť“ žiadosti o informácie musí byť uvedená v jej odôvodnení. Pokiaľ ide o účel žiadosti o informácie, Komisia musí jasne, presne a jednoznačne identifikovať údajné porušenie pravidiel hospodárskej súťaže, ktoré má v úmysle preskúmať. [27]

72. Z toho vyplýva, že odôvodnenie žiadosti o informácie nemôže byť nejasné ani všeobecné, najmä ak sa vyšetrovanie už nenachádza vo veľmi skorom štádiu a podozrenia z dotknutých porušení by mali byť opísané dostatočne presne. [28]

73. Povinnosť Komisie uviesť konkrétne dôvody totiž predstavuje podstatnú náležitosť nielen na účely toho, aby sa preukázala dôvodnosť žiadosti o informácie, *ale aj toho, aby sa podnikom umožnilo pochopiť rozsah ich povinnosti spolupráce tak, aby sa zároveň zachovalo ich právo na obranu a zabezpečilo, že súdy Únie môžu vykonať svoje preskúmanie.* [29]

74. Z toho vyplýva, že informácie, o ktoré Komisia žiada, by mali byť identifikované tak presne, ako to okolnosti dovoľujú.

75. Podľa môjho názoru je potrebné zdôrazniť, že vzhľadom na to, že prerušenie premlčacej doby stanovené v článku 17 ods. 2 nariadenia 2015/1589 predstavuje výnimku z desaťročnej premlčacej doby stanovenej v článku 17 ods. 1 tohto nariadenia, treba ho vykladať reštriktívne.

76. Okrem toho, ako bolo uvedené vyššie, podľa článku 17 ods. 2 na to, aby písomná žiadosť o informácie zaslaná Komisiou spôsobila prerušenie premlčacej doby v súlade s týmto nariadením, táto žiadosť musí byť zaslaná „v súvislosti s neoprávnenou pomocou“ a podľa článku 18 nariadenia č. 1/2003, ktorý možno uplatniť analogicky, musia byť žiadosti o informácie „nevyhnutné“.

77. Ako vyplýva z vyššie uvedeného prehľadu judikatúry, žiadosť o informácie je „nevyhnutná“ v zmysle článku 11 ods. 1 nariadenia č. 17 [30], teda ustanovenia, ktoré predchádzalo článku 18 nariadenia č. 1/2003, ak „sa možno oprávnene domnievať, že súvisí s údajným porušením“ [31].

[25] Rozsudky z 10. marca 2016, HeidelbergCement/Komisia (C-247/14 P, EU:C:2016:149, bod 23), a z 28. januára 2021, Qualcomm a Qualcomm Europe/Komisia (C-466/19 P, EU:C:2021:76, bod 68). Táto časť vychádza okrem iného z vecí skúmaných v právnej náuke. Pozri GEULETTE, A., SCHOLZ, M.: *Article 18 Requests for Information*. In: PRETE, L., LAITENBERGER, J., GAUER, C., DEKEYSER, K. (eds.): *Regulation 1/2003 and EU Antitrust Enforcement*. Wolters Kluwer, 2022, s. 433 a nasl., kde je citovaná ďalšia judikatúra.

[26] Pozri rozsudok z 28. januára 2021, Qualcomm a Qualcomm Europe/Komisia (C-466/19 P, EU:C:2021:76, bod 70 a tam citovaná judikatúra).

[27] Rozsudok z 10. marca 2016, HeidelbergCement/Komisia (C-247/14 P, EU:C:2016:149, body 20, 24 a 25).

[28] Rozsudok z 10. marca 2016, HeidelbergCement/Komisia (C-247/14 P, EU:C:2016:149, bod 39).

[29] Rozsudok z 10. marca 2016, HeidelbergCement/Komisia (C-247/14 P, EU:C:2016:149, bod 19).

[30] Nariadenie Rady zo 6. februára 1962 – Prvé nariadenie implementujúce články [81] a [82] Zmluvy (Ú. v. ES 13, 1962, s. 204; Mim. vyd. 08/001, s. 3), ktoré predchádzalo nariadeniu č. 1/2003.

[31] Rozsudok z 12. decembra 1991, SEP/Komisia (T-39/90, EU:T:1991:71, bod 29) (Súdny dvor v tejto veci zamietol odvolanie).

78. Podľa môjho názoru je jasné, že ten istý prístup sa musí uplatniť na žiadosti o informácie v kontexte konania týkajúceho sa štátnej pomoci. Žiadosť o informácie je preto „nevyhnutná“, ak „sa možno oprávnene domnievať, že súvisí s údajnou neoprávnenou štátnou pomocou.

79. Z toho vyplýva, že podmienkou platného prerušenia desaťročnej premlčacej doby stanovenej v článku 17 ods. 1 nariadenia 2015/1589 je, aby žiadosť o informácie bola nevyhnutná pre predbežné vyšetrovanie alebo konanie a v konečnom dôsledku nevyhnutná na prijatie opatrenia o vymáhaní neoprávnenej štátnej pomoci. Preto Komisia nemôže napríklad zaslať žiadosť o informácie, ktorej jediným účelom je umelo predlžovať premlčaciu dobu, aby si zachovala právomoc vymáhať neoprávnenú štátnu pomoc.[32] Žiadosti o informácie zaslané len na tento účel nemôžu byť „nevyhnutné“ pre potreby „konania o porušení“.

80. Okrem toho, ak by Komisia mohla prerušiť premlčaciu dobu zasielaním „univerzálnych“ žiadostí o informácie, ktoré nie sú nevyhnutné pre konanie, mohla by systematicky predlžovať premlčaciu dobu aj po uplynutí dosť dlhej desaťročnej maximálnej doby stanovenej v článku 17 ods. 1 nariadenia 2015/1589, a tým ju obchádzať.

81. Treba poukázať na to, že prístup, ktorý som opísala vyššie, už bol uplatnený v judikatúre súdov Únie, v ktorej sa rozoberalo, či žiadosti o informácie zaslané Komisiou podľa nariadenia č. 17 mohli viesť k prerušeniu premlčacej doby stanovenej podľa nariadenia (EHS) č. 2988/74.[33]

82. V prejednávanej veci Všeobecný súd preskúmal znenie všetkých štyroch žiadostí o informácie, otázok položených Komisiou, ako aj odpovedí poskytnutých spoločnosťou Ryanair. Všeobecný súd potom preskúmal kritériá umožňujúce určiť, či jednotlivé dohody, „v súvislosti s ktorými“ možno vykonať posúdenie zákonnosti, boli dostatočne konkretizované. Domnievam sa, že žiadosti o informácie v prejednávanej veci spĺňajú podmienky na prerušenie premlčacej doby. Neboli nejasné a ich účelom bolo získať nevyhnutné informácie v súvislosti s údajnou pomocou.

83. S tým priamo súvisí otázka, za akých podmienok sa možno domnievať, že dohody sú neoddeliteľne prepojené. To je relevantné na účely určenia, či sa má konštatovať, že skutočnosť, že dve dohody boli konkrétne uvedené, zatiaľ čo ďalšie dve neboli uvedené, nie je dostatočne presná, a teda nesúvisí so dohodami, ktoré neboli spomenuté.

84. Podľa Všeobecného súdu medzi dohodami existuje neoddeliteľné prepojenie vyplývajúce z miery ekonomickej súvislosti medzi zmluvnými stranami, z rovnakého okamihu, v ktorom boli dohody uzavreté, ako aj zo súvislosti medzi dohodami, pokiaľ ide o predmet a podmienky (napadnutý rozsudok, bod 77 a nasl.).

85. Vzhľadom na túto úzko súvislosť by bolo oddelenie dohôd, pokiaľ ide o prerušenie premlčacej doby, podľa môjho názoru arbitrárne. Tieto štyri dohody tvoria ekonomickú konštrukciu, ktorá bola rozdelená na štyri dohody najmä preto, lebo samotná spoločnosť je rozdelená na štyri dcérske spoločnosti. Rozdelenie tejto súvislosti by preto nezohľadňovalo skutkový kontext veci.

[32] Pozri v tomto zmysle rozsudok z 15. februára 2001, Rakúsko/Komisia (C-99/98, EU:C:2001:94, body 45 až 67).

[33] Nariadenie Rady z 26. novembra 1974 o premlčacej lehote v stíhaní a pri výkone rozhodnutia v oblasti právnej úpravy dopravy a hospodárskej súťaže Európskeho hospodárskeho spoločenstva (Ú. v. ES L 319, 1974, s. 1; Mim. vyd. 07/001, s. 61). Pozri rozsudok z 19. marca 2003, CMA CGM a i./Komisia (T-213/00, EU:T:2003:76, body 484 až 511) (Súdny dvor zamietol odvolanie).

86. Aj keď Všeobecný súd nepreskúmal, či predmetné žiadosti o informácie spĺňajú kritérium „nevyhnutnosti“ (ktoré som vysvetlila vyššie), z dokumentov predložených Súdnemu dvoru je zrejmé, že tieto žiadosti o informácie boli v prejednávanej veci skutočne nevyhnutné, keďže zjavne súviseli s údajnou štátnou pomocou a boli nevyhnutné pre predbežné vyšetrovanie a v konečnom dôsledku aj pre prijatie rozhodnutia o vymáhaní neoprávnenej štátnej pomoci.

87. Domnievam sa, že riešenie, ktoré som navrhla vyššie, vyplýva z výkladu nariadenia 2015/1589 a neznamená, že Komisia má neobmedzenú mieru voľnej úvahy, a tiež nestanovuje nedosiahnuteľné požiadavky týkajúce sa vyšetrovania vedeného touto inštitúciou. Vytvára tak rovnováhu medzi ochranou právnej istoty a obnovením efektívnej súťaže ako dvoma protichodnými zásadami zakotvenými v tomto nariadení (odôvodnenia 25 a 26).

88. Z toho vyplýva, že prvú časť druhého odvolacieho dôvodu treba zamietnuť ako nedôvodnú.

2. O druhej časti druhého odvolacieho dôvodu

89. Odvolateľky v podstate tvrdia, že Všeobecný súd nesprávne uplatnil článok 296 ZFEÚ, keď konštatoval, že odôvodnenie sporného rozhodnutia je dostatočné, napriek tomu, že v tomto rozhodnutí nebolo výslovne vysvetlené, prečo Komisia odmietla tvrdenia, ktoré odvolateľky uviedli počas správneho konania, konkrétne že uplynula premlčacia doba stanovená v článku 17 nariadenia 2015/1589.

90. V napadnutom rozsudku sa konštatuje, že stačí uviesť skutkové okolnosti a právne úvahy, ktoré majú v kontexte rozhodnutia zásadný význam. [34] Navyše „vzhľadom na to, že rakúske orgány a Ryanair poznali… obsah listov, ktoré im zaslala Komisia a ktorými ich požiadala o doplňujúce informácie, Komisia mala na účely článku 296 ZFEÚ uviesť len skutkové okolnosti, ktoré mali v kontexte sporného rozhodnutia zásadný význam“. [35]

91. Podľa môjho názoru je rozhodujúce, či je domnienka, že korešpondencia medzi Komisiou a adresátom sa má posudzovať ako celok, zlučiteľná so zásadami stanovenými v judikatúre týkajúcej sa článku 296 ZFEÚ.

92. Ako sa správne uvádza v bode 80 napadnutého rozsudku, Súdny dvor už jasne konštatoval, že „sa nevyžaduje, aby odôvodnenie špecifikovalo všetky relevantné skutkové a právne okolnosti, keďže otázka, či odôvodnenie aktu spĺňa požiadavky článku [296 ZFEÚ], sa musí posudzovať nielen vzhľadom na jeho znenie, ale aj vzhľadom na jeho kontext, ako aj všetky právne predpisy, ktoré upravujú dotknutú oblasť“ [36].

93. Keďže „kontext“ zjavne zahŕňa aj všetku korešpondenciu, tvrdenie odvolateliek založené na nesprávnom uplatnení judikatúry týkajúcej sa článku 296 ZFEÚ je v prejednávanej veci nedôvodné.

[34] Napadnutý rozsudok (bod 81 a tam citovaná judikatúra).

[35] Napadnutý rozsudok (bod 83).

[36] Rozsudok z 2. apríla 1998, Komisia/Sytraval a Brink’s France (C-367/95 P, EU:C:1998:154, bod 63 a tam citovaná judikatúra).

94. Treba pripomenúť, že konanie o preskúmaní štátnej pomoci je konaním začatým proti členskému štátu, ktorý je zodpovedný za poskytnutie pomoci, a dotknuté osoby (vrátane príjemcu) nemôžu žiadať o kontradiktórnu diskusiu s Komisiou, na ktorú má nárok tento členský štát. [37]

95. Preto Komisia nebola povinná konkrétne reagovať na pripomienky, ktoré odvolateľky uviedli v tejto súvislosti.

96. Z toho vyplýva, že druhú časť druhého odvolacieho dôvodu treba zamietnuť ako nedôvodnú, a v dôsledku toho treba druhý odvolací dôvod v celom rozsahu zamietnuť.

C. O treťom odvolacom dôvode založenom na skreslení dôkazov pri posudzovaní, či Komisia uplatnila kritérium súkromného subjektu v trhovom hospodárstve v súlade s právom

97. Odvolateľky v podstate tvrdia, že Všeobecný súd skreslil jasný zmysel dôkazov, ktoré mu boli predložené, keď posudzoval, či Komisia v súlade s právom uplatnila takzvané „kritérium súkromného subjektu v trhovom hospodárstve“, pri rozhodovaní o tom, či odvolateľky boli zvýhodnené v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ. Konkrétne tvrdia, že Všeobecný súd skreslil dôkazy týkajúce sa: i) bezpečnostného poplatku stanoveného v dohode o letiskových službách medzi letiskom a spoločnosťou Ryanair, ii) odhadu prírastkových prevádzkových nákladov, ktoré mohlo letisko očakávať (bezpečnostná marža), a iii) koeficientu zaťaženia, z ktorého Komisia vychádzala pri vykonávaní svojho posúdenia ziskovosti *ex ante*.

98. Je potrebné posúdiť, či Všeobecný súd skreslil okolnosti, ktoré uviedli odvolateľky, v zmysle judikatúry Súdneho dvora [38], a ak áno, či toto skreslenie poznačilo záver Všeobecného súdu, podľa ktorého Komisia v podstate založila svoje konštatovanie existencie zvýhodnenia na informáciách a údajoch, ktoré boli dostatočné a hodnoverné.

99. Nestačí však, aby odvolateľky „uviedli všetky relevantné miesta spisu, ktoré umožňujú Súdnemu dvoru dospieť k záveru, že došlo k protiprávnemu skresleniu“, keďže skreslenie musí zjavne vyplývať z dokumentov v spise bez toho, aby bolo potrebné vykonať nové posúdenie skutkového stavu a dôkazov. [39]

1. Bezpečnostný poplatok

100. Odvolateľky odkazujú na tvrdenia, ktoré uviedli na prvom stupni (podľa ktorých sa bezpečnostný poplatok fakturoval spoločnosti Ryanair a tá ho uhrádzala), a tvrdia, že z dôkazov obsiahnutých v spise vyplýva, že Ryanair mala zmluvnú povinnosť uhrádzať bezpečnostný poplatok a skutočne ho uhrádzala v súlade s touto povinnosťou. Uvádzajú, že Všeobecný súd riadne neposúdil dôkazy, ktoré mu boli predložené.

101. V prvom rade Všeobecný súd v bodoch, ktoré sú predmetom odvolacieho konania (body 331 a 332), neuviedol, že letisko neúčtovalo uvedený poplatok spoločnosti Ryanair. Namiesto toho len konštatoval, že tento poplatok sa vracal spoločnosti Ryanair.

[37] Rozsudok z 11. marca 2020, Komisia/Gmina Miasto Gdynia a Port Lotniczy Gdynia Kosakowo (C-56/18 P, EU:C:2020:192, body 73 až 75).

[38] Rozsudok z 28. januára 2021, Qualcomm a Qualcomm Europe/Komisia (C-466/19 P, EU:C:2021:76, body 43 a 44).

[39] Rozsudky z 8. marca 2016, Grécko/Komisia (C-431/14 P, EU:C:2016:145, bod 32), a z 2. marca 2021, Komisia/Taliansko a i. (C-425/19 P, EU:C:2021:154, bod 52).

102. Aj keby sa však ukázalo, že z dôkazov, na ktoré sa odvoláva Ryanair, zjavne vyplýva, že Ryanair uhrádzala tento bezpečnostný poplatok letisku (čo nie je tak) – čo Všeobecný súd v týchto bodoch v každom prípade nespochybnil –, nevyhnutne by to neznamenalo, že Všeobecný súd v tejto súvislosti skreslil dôkazy, ako to tvrdia odvolateľky, a že dospel k nesprávnemu záveru, že Komisia mohla – bez toho, aby sa dopustila zjavne nesprávneho posúdenia – konštatovať, že tento poplatok bol na účely analýzy ziskovosti dohôd z roku 2006 prírastkovým nákladom pre letisko.

103. Všeobecný súd totiž založil svoj záver na vysvetlení Komisie, podľa ktorého rakúske orgány dvakrát potvrdili, že bezpečnostný poplatok bol nakoniec vrátený spoločnosti Ryanair.

104. Všeobecný súd v bode 332 napadnutého rozsudku v tejto súvislosti len poznamenal, že Komisia si od dotknutého členského štátu starostlivo vyžiadala relevantné informácie, ktoré umožnili Všeobecnému súdu určiť, či bol bezpečnostný poplatok skutočne vrátený spoločnosti Ryanair.

105. Domnievam sa, že Všeobecný súd bol oprávnený dospieť k záveru, že Komisia si splnila povinnosti vykonať starostlivé a nestranné preskúmanie a že sa musela spoľahnúť na informácie poskytnuté Rakúskom a konštatovať, že bezpečnostný poplatok bol na účely analýzy ziskovosti dohôd z roku 2006 prírastkovým nákladom pre letisko.

106. Okrem toho, aj keby sa tvrdilo, že pokiaľ Komisia nepredložila konkrétne dôkazy, Všeobecný súd nemohol pripísať tvrdeniam Komisie taký význam (čo nie je tak), v každom prípade by to nepredstavovalo skreslenie dôkazov v zmysle judikatúry Súdneho dvora. [40]

107. Stačí uviesť, že pre odvolateľky nebolo nemožné preukázať, že bezpečnostný poplatok nebol vrátený spoločnosti Ryanair, keďže nemožno vylúčiť, že by to bolo možné preukázať analýzou účtovníctva tejto spoločnosti.

2. Bezpečnostná marža

108. Pokiaľ ide o bezpečnostnú maržu, ktorú rakúske orgány pripočítali k hodnotám, ktoré sa použili ako základ na výpočet prírastkových prevádzkových nákladov relevantných na účely analýzy ziskovosti dohôd z roku 2002, odvolateľky tvrdia, že zo správy spoločnosti Oxera – ich ekonomického poradcu – z roku 2018 vyplýva, že odhady Komisie týkajúce sa prírastkových nákladov boli nevysvetliteľne vysoké a že Všeobecný súd skreslil dôkazy tým, že (v bodoch 301 a 302 napadnutého rozsudku) nezohľadnil alebo riadne neposúdil túto správu.

109. Je pravda, že v bodoch 301 a 302, ktoré napádajú odvolateľky, nie je spomenutá správa spoločnosti Oxera z roku 2018.

110. Z toho však *ipso facto* nevyplýva, že Všeobecný súd skreslil tento dokument. Skôr sa domnievam, že odvolateľky sa svojou argumentáciou v skutočnosti usilujú spochybniť význam, ktorý Všeobecný súd pripísal tvrdeniam Komisie na rozdiel od tvrdení odvolateliek. To však znamená, že odvolateľky sa domáhajú opätovného posúdenia skutkových okolností a dôkazov, čo je v odvolacom konaní neprípustné.

[40] Čo je pripomenuté v bode 99 vyššie.

111. Ich tvrdenie je navyše založené na čiastkovom výklade napadnutého rozsudku. Posúdenie širšieho tvrdenia odvolateliek uvedeného na prvom stupni, ktoré bolo založené na nadhodnotení prírastkových nákladov súvisiacich s dohodami z roku 2002 (bezpečnostná marža je súčasťou týchto prírastkových prevádzkových nákladov), Všeobecným súdom sa nachádza v bode 288 a nasl. napadnutého rozsudku. Všeobecný súd poukázal na správu spoločnosti Oxera z roku 2018 najmä v bodoch 289 a 296. Tvrdenie odvolateliek, že v napadnutom rozsudku nebol uvedený nijaký odkaz na túto správu, je preto jednoducho nesprávne a ich tvrdenie, že Všeobecný súd nezohľadnil túto správu, je nedôvodné.

112. Stačí poukázať na to, že Všeobecný súd sa domnieval, že vysvetlenia Komisie postačujú na odmietnutie údajného nadhodnotenia prírastkových prevádzkových nákladov (vrátane bezpečnostnej marže), pričom nebolo potrebné, aby vo vzťahu ku každému jednotlivému tvrdeniu, ktoré odvolateľky uviedli v tejto súvislosti, výslovne spomenul správu spoločnosti Oxera z roku 2018. Všeobecný súd teda vôbec neskreslil dôkazy.

3. Koeficient zaťaženia

113. Koeficient zaťaženia bol relevantný pre analýzu ziskovosti *ex ante* týkajúcu sa dohôd z roku 2002. V spornom rozhodnutí bol použitý koeficient zaťaženia 70 %, ktorý odvolateľky považujú za príliš nízky. Tvrdia, že i) DLS z roku 2002 stanovujú cieľový koeficient zaťaženia 76 %, ii) Komisia vo svojej analýze dohôd z roku 2006 použila vyšší koeficient zaťaženia 85 %, iii) zo sporného rozhodnutia vyplynulo, že letisko začalo prevádzkovať civilné lety krátko po svojom založení v roku 1915, a tak získalo „mnoho desaťročí skúseností s civilnou leteckou dopravou“ a iv) zo správy spoločnosti Oxera z roku 2018 vyplynulo, že cieľový koeficient zaťaženia 76 % sa blížil, aj keď bol trochu nižší, koeficientu zaťaženia vo výške približne 80 %, ktorý Ryanair dosiahla vo svojej sieti. Odvolateľky vytýkajú Všeobecnému súdu, že nezohľadnil alebo riadne neposúdil tieto dôkazy a automaticky považoval písomné vyjadrenia Komisie za správne.

114. Podľa môjho názoru treba tvrdenia odvolateliek zamietnuť z dôvodov podobných tým, ktoré som uviedla vyššie v súvislosti s bezpečnostnou maržou.

115. Všeobecný súd konštatoval, že v DLS z roku 2002 bol stanovený cieľový koeficient zaťaženia 76% – ako to odvolateľky tvrdia v rámci tohto odvolacieho dôvodu – a že Komisia v spornom rozhodnutí použila koeficient 70%, pričom sa nedopustila zjavne nesprávneho posúdenia, keďže letisko v tej fáze nemalo nijaké skúsenosti s nízkonákladovými leteckými spoločnosťami a že tieto letecké spoločnosti boli v tom čase menej etablované než v súčasnosti.

116. Skutočnosť, že letisko je v prevádzke od roku 1915, a teda získalo „skúsenosti v oblasti civilného letectva“, nemôže spochybniť skutočnosť, že v čase, keď uzavrelo dohody z roku 2002, nemalo nijaké skúsenosti so spoločnosťou Ryanair alebo s inými nízkonákladovými leteckými spoločnosťami. Odvolateľky to navyše nespochybňujú.

117. Tvrdenie odvolateliek, že Všeobecný súd nezohľadnil alebo riadne neposúdil dôkazy, ktoré mu boli predložené, preto treba zamietnuť ako nedôvodné. Odvolateľky možno nesúhlasia s posúdením dôkazov, ktoré vykonal Všeobecný súd, ale to neznamená, že Všeobecný súd skreslil tieto dôkazy.

4. Záver týkajúci sa tretieho odvolacieho dôvodu

118. Odvolateľky nepreukázali, že Všeobecný súd skreslil dôkazy, a už vôbec nepreukázali, že také skreslenie je zjavné. Tretí odvolací dôvod preto treba zamietnuť ako nedôvodný.

D. O štvrtom odvolacom dôvode založenom na viacnásobnom nesprávnom právnom posúdení, pokiaľ ide o výšku pomoci, ktorá sa má vymáhať

119. Odvolateľky v podstate tvrdia, že Všeobecný súd dospel k nesprávnemu záveru, že tak existenciu, ako aj výšku pomoci treba posudzovať len na základe dôkazov *ex ante*. Všeobecný súd sa navyše nezaoberal ich tvrdeniami, podľa ktorých by sa mali vykonať úpravy údajov *ex ante*, pokiaľ ide o „koeficienty, na ktoré má priamo vplyv poskytovateľ", a namiesto toho poukázal len na „úplne náhodný" vývoj. Odvolateľky tvrdia, že Všeobecný súd nesprávne vyložil judikatúru (ktorá Komisii nebráni vo vykonaní takých opráv). Tvrdia, že pochybenie Všeobecného súdu vyplýva zo zámeny pojmov „poskytnutie" a „vyplatenie" pomoci.

120. Zdá sa, že odvolateľky *de facto* spochybňujú základ kritéria súkromného subjektu v trhovom hospodárstve, teda otázku, čo by v okamihu uzatvorenia dohôd urobil obozretný súkromný investor v trhovom hospodárstve.

121. Zdá sa, že tvrdenie odvolateliek je neúčinné. Súdny dvor totiž jednoznačne konštatoval, že na účely uplatnenia kritéria súkromného subjektu v trhovom hospodárstve sú „relevantné len dostupné skutočnosti a predvídateľný vývoj v okamihu, keď sa prijíma rozhodnutie o prijatí predmetného opatrenia" [41].

122. Preto „skutočnosti, ktoré nastali po tom, čo bolo dotknuté opatrenie prijaté, nemožno zohľadniť na účely uplatnenia [kritéria súkromného subjektu v trhovom hospodárstve]" [42].

123. Okrem toho Súdny dvor už rozhodol, že vzhľadom na vyššie uvedenú judikatúru argumentácia, ktorou odvolateľ spochybňuje dôvodnosť posúdenia Všeobecného súdu týkajúceho sa vyčíslenia pomoci, ktorá sa má vymáhať, je *neúčinná*, pokiaľ je založená na zohľadnení udalostí, ktoré nastali po poskytnutí predmetných opatrení. [43]

124. V tejto súvislosti sa tiež domnievam, že – v rozpore s tým, čo tvrdia odvolateľky – zo znenia už citovaného bodu rozsudku Larko/Komisia jasne vyplýva, že tento rozsudok sa týka *tak* existencie pomoci, *ako aj* výšky pomoci, ktorá sa má vymáhať.

125. Ako poznamenala Komisia, v argumentácii odvolateliek sa nerozlišujú dva vyššie uvedené typy situácií, čo má za následok, že ich odvolanie je do určitej miery zmätočné. V každom prípade Všeobecný súd v napadnutom rozsudku správne preskúmal obe situácie, na ktoré odvolateľky poukazujú („marketingové poplatky skutočne vyplatené spoločnosti Ryanair alebo spoločnostiam LV a AMS počas relevantného obdobia" a „úpravy založené na iných údajoch o príjmoch a výdavkoch *ex post*, ktoré preukazovali jednoznačné nadhodnotenie nákladov").

[41] Rozsudok z 26. marca 2020, Larko/Komisia (C-244/18 P, EU:C:2020:238, bod 31; ďalej len „rozsudok Larko/Komisia"). Pozri tiež body 28 až 30 rozsudku Larko/Komisia.

[42] Rozsudok Larko/Komisia (bod 32).

[43] Rozsudok Larko/Komisia (bod 113).

126. Po prvé Všeobecný súd poukázal na zásady týkajúce sa kritéria súkromného subjektu v trhovom hospodárstve a – okrem iného v bode 419 napadnutého rozsudku – vysvetlil, že tak existenciu, ako aj výšku pomoci treba posúdiť vzhľadom na stav, ktorý existoval v čase jej poskytnutia. Všeobecný súd, ktorý sa odvolal na túto zásadu, odmietol tvrdenie odvolateliek, že Komisia mala pri výpočte výšky pomoci „opraviť“ prevádzkové náklady letiska pomocou dôkazov *ex post*, ako je to vysvetlené v bodoch 427 až 429 napadnutého rozsudku.

127. V tejto súvislosti Všeobecný súd správne uplatnil rozsudok Larko/Komisia.

128. Odkaz odvolateliek na „chyby“ je zavádzajúci, keďže odvolateľky poukazujú na informácie, ktoré v čase poskytnutia pomoci neboli k dispozícii (ich cieľom je opraviť prevádzkové náklady za rok 2002 na základe údajov zo systému účtovania nákladov za rok 2005, pričom letisko predtým dokonca ani nemalo tento systém k dispozícii). Z hľadiska *ex ante* je úplne nesprávne hovoriť o „chybách“, ak sa poukazuje na informácie *ex post*. Z toho tiež vyplýva, že tvrdenie odvolateliek, že taká „oprava“ by sa mala vykonať, ak sa „chyba“ nachádza v údajoch poskytovateľa pomoci, je irelevantné a v každom prípade neúčinné.

129. Súhlasím s Komisiou v tom, že ak by postupovalo podľa argumentácie odvolateliek, výška pomoci by sa mohla „opraviť“ na základe údajov *ex post* aj na úkor príjemcu. Na tento účel Všeobecný súd v bode 421 napadnutého rozsudku jednoducho uviedol niektoré príklady náhodného vývoja, ktorý by mohol viesť k zmene výšky pomoci, ale nezaviedol požiadavku, aby poskytovateľ pomoci nemohol ovplyvniť taký vývoj.

130. Po druhé v rozpore s tým, čo tvrdia odvolateľky, sa Všeobecný súd správne zaoberal situáciou, keď Rakúsko mohlo upraviť pomoc, ktorá sa má vymáhať, pokiaľ ide o platby príjemcovi, ktoré v skutočnosti neboli zrealizované. Ako Všeobecný súd poznamenal v bode 422 napadnutého rozsudku, Rakúsko počas vyšetrovacieho konania vedeného Komisiou tvrdilo, že určitá dohoda o poskytnutí pomoci v skutočnosti nenadobudla účinnosť, keďže bola nahradená inou dohodou. Rakúsko však nepredložilo nijaké dôkazy na podporu tohto tvrdenia. V dôsledku toho Komisia zaradila spornú dohodu do výpočtu výšky pomoci, ale umožnila Rakúsku, aby upravilo výšku pomoci, ktorá sa má vymáhať, v neskoršej fáze, pokiaľ Rakúsko predloží dôkazy. To je vysvetlené v bodoch 422 a 426 napadnutého rozsudku. Treba poznamenať, že každá taká úprava musí byť založená na dôkazoch, ktoré existovali v čase uzavretia predmetných dohôd.

131. Treba poukázať na to, že Súdny dvor rozhodol, že „žiadne ustanovenie práva [Únie] nevyžaduje, aby Komisia v rozhodnutí nariaďujúcom vrátenie pomoci, ktorá bola označená za nezlučiteľnú so spoločným trhom, stanovila presnú výšku pomoci, ktorá má byť vrátená. Stačí, ak rozhodnutie Komisie obsahuje údaje umožňujúce jeho adresátovi túto výšku určiť bez neprimeraných ťažkostí“ [44].

132. To je zásada, ktorú Všeobecný súd pripomenul v bode 415 napadnutého rozsudku a v bodoch 422 až 426 tohto rozsudku uplatnil na prejednávanú vec.

133. Odvolateľky tvrdia, že tak vec Larko, ako aj vec Freistaat Thüringen [45], na ktoré poukázal Všeobecný súd (a na ktoré sa odvolala Komisia v spornom rozhodnutí), sa týkali záruk a v týchto rozsudkoch nie je stanovená zásada, že nielen existenciu pomoci, ale aj jej výšku treba posudzovať

[44] Pozri rozsudok z 20. marca 2014, Rousse Industry/Komisia (C-271/13 P, neuverejnený, EU:C:2014:175, bod 77). Pozri tiež rozsudok z 18. októbra 2007, Komisia/Francúzsko (C-441/06, EU:C:2007:616, bod 29 a tam citovaná judikatúra).

[45] Bod 419 napadnutého rozsudku, v ktorom sa odkazuje na rozsudok z 19. októbra 2005, Freistaat Thüringen/Komisia (T-318/00, EU:T:2005:363, bod 125), a rozsudok Larko/Komisia, bod 113.

vzhľadom na stav, ktorý existoval čase poskytnutia pomoci. To údajne vyhovuje Komisii, keďže záruky sú pravdepodobne jediným druhom opatrenia týkajúceho sa pomoci, v prípade ktorého je rozdiel medzi poskytnutím a vyplatením menej jasný. Je to spôsobené skutočnosťou, že od poskytovateľa záruky sa nevyžaduje aktívne poskytnutie finančných prostriedkov alebo služieb po poskytnutí záruky alebo počas jej platnosti.

134. Po prvé tvrdenia odvolateliek sú nesprávne. Z bodu 113 rozsudku Larko/Komisia vyplýva, že tento rozsudok sa týka tak existencie pomoci, ako aj výšky pomoci, ktorá sa má vymáhať.

135. Po druhé okolnosť uvedená v bode 133 vyššie podľa môjho názoru sama osebe nepostačuje na neuplatnenie tejto judikatúry v prejednávanej veci. [46]

136. Pomoc v prejednávanej veci totiž nepredstavovala len „samotné“ prevody finančných súm bez náhrady, ktorých výšku by bolo možné priamo určiť. Naopak išlo o rôzne zložité zmluvné dojednania, prostredníctvom ktorých letisko (a teda orgány verejnej moci) v konečnom dôsledku súhlasilo s vynaložením nákladov – s vynaložením ktorých by súkromný subjekt v trhovom hospodárstve nesúhlasil – v rozsahu, v akom tieto orgány zaplatili za prijaté služby „navyše“ alebo sa vzdali nároku na určité platby (alebo poplatky).

137. Preto sa domnievam, že Komisia bola oprávnená konštatovať, že tieto sumy treba vypočítať, ako uviedla v odôvodnení 563 sporného rozhodnutia, „na základe zápornej časti predbežných prírastkových tokov (príjmy po odrátaní nákladov) v čase uzavretia transakcie“.

138. Záväzok použiť štátne prostriedky v prejednávanej veci totiž vznikol práve v tomto okamihu, a preto treba tento okamih použiť na účely určenia výhody, ktorú získali odvolateľky, a v konečnom dôsledku aj výšky pomoci, ktorá sa má vymáhať.

139. Z vyššie uvedených úvah vyplýva, že štvrtý odvolací dôvod treba zamietnuť ako neúčinný.

140. Napokon, aj keby sa Súdny dvor rozhodol, že sa nebude riadiť záverom, že tento odvolací dôvod je neúčinný, uvedeným v týchto návrhoch, domnievam sa, že tento odvolací dôvod by sa v každom prípade musel zamietnuť ako nedôvodný.

141. Aj keď sa totiž možno domnievať, že terminológia použitá v napadnutých bodoch napadnutého rozsudku je do určitej miery nejednotná, zo znenia tohto rozsudku ako celku podľa môjho názoru vyplýva, že Všeobecný súd nespochybnil skutočnosť, že účelom povinnosti vymáhať neoprávnene vyplatenú pomoc je obnoviť stav pred jej vyplatením, aby sa odstránilo narušenie hospodárskej súťaže spôsobené konkurenčnou výhodou získanou na základe neoprávnenej pomoci. [47]

142. Okrem toho rozdiel medzi poskytnutím pomoci a jej vyplatením, ktorý sa odvolateľky usilujú preukázať, je podľa všetkého prinajmenšom nepatrný, ak nejde o schému pomoci, ale o individuálnu pomoc.

143. Z vyššie uvedených úvah vyplýva, že štvrtý odvolací dôvod treba zamietnuť ako neúčinný a v každom prípade nedôvodný.

[46] Pozri judikatúru citovanú v rozsudku Larko/Komisia (body 28 až 32).

[47] Pozri najmä rozsudky z 15. septembra 2022, Fossil (Gibraltar) (C-705/20, EU:C:2022:680, bod 39 a tam citovaná judikatúra), a z 5. marca 2019, Eesti Pagar (C-349/17, EU:C:2019:172, bod 131 a tam citovaná judikatúra).

144. Vzhľadom na to, že všetky odvolacie dôvody sú nedôvodné, odvolanie treba v celom rozsahu zamietnuť.

IV. Návrh

145. Vzhľadom na vyššie uvedené navrhujem, aby Súdny dvor zamietol odvolanie a uložil odvolateľkám povinnosť nahradiť trovy konania.